

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

Quo casu in Ecclesia polluta diuina officia celebrari nequea[n]t. Cap. XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

S V M M A R I V M.

- 1 An, & quando ecclesia polluat^{ur} per humani sanguinis effusionem.
- 2 Quid si vulnus intra ecclesiam infligatur, sanguis tamen extra eam effundatur.
- 3 An percutiens aliquem in ecclesia sit ipso facto excommunicatus.
- 4 Ecclesia polluitur etiam per voluntariam seminis humani effusionem.
- 5 Et an per copulam matrimonialem sequutam in ecclesia.
- 6 Ecclesia polluitur per homicidium in ea commissum, etiamsi mors sequatur extra ecclesiam.
- 7 Item polluitur, si in ea sepelitur infidelis, etiam si in fans sit, & filius alicuius fidelis, & quomodo id intelligatur.
- 8 Item si sepelitur excommunicatus, & quomodo hoc intelligatur.
- 9 An ecclesia violetur per sepulturam hominis nominatim interdicti.
- 10 An ecclesia ab Episcopo excommunicato publico consecrata, vel benedicta censeatur polluta.
- 11 Quae requirantur, ut ecclesia polluta dicatur, & num. 12: 13: & 14.
- 15 An simplex Sacerdos possit reconciliare ecclesiam pollutam.
- 16 An Episcopus & eius Vicarius dispensare possit, ut in ecclesia polluta celebretur.
- 17 An Ecclesia in dubio presumatur consecrata.
- 18 Quiae expensis reconciliatio ecclesiae polluta fieri debeat.
- 19 Quam poenam incurrat celebrans in ecclesia polluta, & num. 20.

CAP. XVI.

Quo Casu in Ecclesia polluta
diuina officia celebrari
nequeant.

S. I.

Quibus casibus Ecclesia pol-
luatur.

Resp. ecclesiam pollui primo per humani sanguinis effusionem intra ecclesiam cap. pro-
posuisti & cap. ult. de Consecr. Ec-
cles. cap. vii. eod. tit. in 6. sufficit au-
tem ad hunc effectum, vt vulnus
intra ecclesiam inflictum sit, quā-
uis sanguis effundatur extra, vel
in aliquo vase Ancharan. in dicto
capitulo vn. quem refert, & sequi-
tur Megal. var. to. 2. ref. 168. nu. 5.
Bonacin. de Matrim. q. 4. pun. ult.
num. 20. non tamen sufficeret,
quod sanguis in illa effundatur, si
vulnus extra inflictum sit Nauar.
in man. cap. 27. num. 256.
Quare non censeatur polluta
ecclesia, si quis aliquem in ea
percutiat citra sanguinis effusio-
nem, etiamsi carnes contundat,
vel ossa frangat Sylu. in ver. consec.
2. num. 5. Nauar. loco cit. Bonacin.
de matrim. q. 4. pun. ult. num. 20.
Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 2.
all. 28. num. 54. Ricc. in Prax. for.
eccles.

eccl[esi]e par. 3. ref. 257. nisi fortè hu-
iusmodi percussio tumorem cau-
saauerit, aut liuorem ex verberibus,
& opus sit, vt tumor, seu li-
nor ferro aperiatur; tunc enim
dicetur ecclesia polluta, etiã si
sanguis extra ecclesiam effunda-
tur iuxta glos. commun. recept. in
cap. vn. ver. sanguinis de consecrat.
eccl[esi]e in 6. Barbof. in cap. tuarum
num. 4. de Præileg. Sylu. in ver. con-
secratio 2. num. 5. Bonacin. loco cit.
d. nu. 26. Megal. to. 2. ref. 168. nu. 51.
non est enim necessè, vt sanguis
tunc effundatur in ecclesia, sed
sufficit, vt causa naturalis eius ef-
fusionis ibi detur, vt infra dice-
mus de Homicidio in ecclesia
commisso, Dian. par. 6. tr. 6. ref. 47.
Ricc. in Prax. par. 3. ref. 258. Bonac.
loco cit. Nau. d. cap. 27. num. 256. &
alij communiter: quamuis contra-
rium teneat Barbof. par. 2. all. 28.
num. 24. vbi perpendit, quòd iu-
ra tantum loquuntur de effusione
sanguinis intra ecclesiam, non
autem de vulnere, vt ex cap. vn.
de Consecr. eccl[esi]e in 6. & cap. vlt. ex
eod. tit. & cap. tuarum de Præileg. &
ideò putat, ecclesiam non cen-
seri pollutam, si vulnus intra in-
fligatur, sanguis tamen extra ec-
clesiam effundatur propter reces-
sum repentinum ab eadem; &
hanc sententiam probabilem di-
cit Dian. d. p. 6. tr. 6. ref. 47. quia vio-
latio est poena, & ideò strictè inter-
pretanda iuxta l. si Præses ff. de
Pan.

3 An verò percutientes aliquem
in ecclesia sint ipso facto excom-
municati? affirmatiuè respondet
Megal. var. to. 2. ref. 168. nu. 21. ex

Conc. Tolet. 12. c. 10. relitò in c. Dis-
finit 17. q. 4. vltra sacrilegium,
quod in tali casu committant, vt
d. S. Tho. 2. 2. q. 99. art. 1. & 3.

4 Secundo polluitur ecclesia per
voluntariam feminis humani ef-
fusionem cap. vlt. de Consecr. eccl[esi]e
d. cap. vn. eod. tit. in 6. etiam per
copulam matrimonialem in ec-
lesia quomodolibet sequutam,
secundum Nauar. cap. 16. num. 32.
sed alij contrarium sustinent quã-
do coniuges ibi coguntur diu cõ-
morari: & copula coniugalis oc-
cultè habetur ex legitima neces-
sitate, puta si periculum incon-
tinentiæ adsit in alio coniuge, ita
Sylu. ver. consieratio nu. 5. Bonac.
de Matrim. q. 4. pun. vlt. nu. 6. Bar-
bof. loco cit. nu. 48. & in cap. signi-
ficasti num. 3. de Adult. Si verò ac-
tualis feminis effusio non intra,
sed extra ecclesiam contingat, ec-
clesia non erit polluta; quia iura
principaliter ad effusionem ipsã,
non verò ad hunc actum simpli-
citer se referunt, vt d. Barbof. d. all.
28. num. 51.

6 Tertio polluitur ecclesia per
homicidium ibidem perpetratũ,
quamuis sine sanguinis effusione
cap. si motum de Consecr. dist. 1. gl.
in d. cap. vn. ver. sanguinis Sylu. in
ver. consecratio 2. nu. 5. Nau. c. 27.
num. 256. etiam si extra ecclesiam
post plures menses quis moria-
tur, dummodò vulnus intra ec-
clesiã acceperit, & ex eo decesse-
rit Sylu. vbi supra num. 5. & alij
communiter, quamuis contrarium
teneant DD. apud Dian. par. 6. tr. 6.
ref. 47.

7 Quarto polluitur, si in ea se-
pe-

pelatur infidelis, etiam si infans sit & filius alicuius fidelis. *c. ecclesiam de consecr. dist. 1. Bonac. in loco cit. n. 23.* si tamen in utero matris mortuus sit, una cum matre fidei sepeliri potest: quia mater cum foetu unum corpus cęsetur *Lajman. in Theol. mor. lib. 5. tr. 5. cap. 5. nu. 8. Bonac. ubi supra n. 24.* secus esset si filius in utero matris adhuc viveret, & moriatur in ecclesia eo quod mater aperta non fuerit ex negligentia, aut malitia: tunc enim ecclesia polluitur propter homicidium culpabile in ecclesia sequutum *Sylu. & Bonac. locis cit.*

8 Quinto polluitur, si ibidem sepelitur excommunicatus *cap. consuluisti de consecr. eccles.* quod intellige de excommunicato vitando, si videlicet publice denuntiatus sit, aut notorius Clerici percussor fuerit *iuxta extrauag. ad evitanda Hæret. Bonac. in de matrim. d. q. 4. p. ult. n. 27.* nisi forte ecclesia propter signa contritionis, quę excommunicatus in vita, & mortis articulo ostendit, ipsum absoluerit etiam post mortem; tunc enim cum pro eo sit orandum, poterit similiter intra ecclesiam sepeliri *Barbos. p. 2. all. 28. n. 52.*

9 An verò per sepulturam hominis personaliter, aut nominatim interditi ecclesia violetur? Resp. negativè, quia hic casus non est in iure expressus *Lajman. loco cit. c. 5. numero 8.*

10 Addunt alij, ecclesiam pollui, quando per Episcopum excommunicatum publicum consecratur, aut benedicitur *Sylu. in ver.*

benedictio n. 6. & in ver. consecratio 2. n. 5. Piussec. in Prax. Episc. par. 1. c. 5. n. 6. Barbos. p. 2. all. 27. n. 28. & alij: sed contrarium videtur verius, quia hæc violatio nullo iure fundata est, *ut d. Layman. d. lib. 5. tr. 5. c. 5. n. 9. Bonac. de matrim. q. 4. p. ult. n. 22.* sicut enim Baptismus ab excommunicato, & hæretico collatus validus est, & iterari non debet, ita & ecclesia ab Episcopo excommunicato, & hæretico validè consecratur, dummodo fidẽ Sanctissimę Trinitatis tenuerit. *c. eccles. de consecr. dist. 1.*

11 Porro ut Ecclesia polluta dicatur, requiritur primò, ut factum sit notorium iuris, aut facti notitia, quia ecclesia non iudicat de occultis *Sylu. in ver. consecratio 2. n. 5. Lajman. loco cit. n. 8. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. ref. 479. & alij apud Barbos. par. 2. d. alleg. 28. n. 37. & est communis opinio:* & ideò pollutio occulta non impedit celebrationẽ Missarum *Nau. c. 27. n. 256.* occultum autem in hoc casu dicitur, non solum quãdo nulli adsunt testes, sed etiam quando id per testes probari potest, non tamen est publica fama notatum *glos. recept. in c. quis aliquando d. huc ergo secreta de Penit. dist. 1. & in c. de manifesta 2. q. 1. Barbos. d. all. 28. n. 39.* & ideò non dicitur ecclesia polluta ad effectum ut indigeat reconciliatione, si tres, aut quatuor testes id sciant, modò auctor criminis non sit accusatus in iudicio *Riccus in Prax. for. eccles. p. 3. ref. 260.* Vnde licet Sacerdos ex Sacramentali confessione sciat, in ecclesia effusionẽ sanguinis, aut seminis contigisse,

poterit tamē in eadē celebrare, ut
dicunt DD. apud Barbof. d. all. 28. n. 41. idem dicendum, si delinquēs
secretò extra confessionem reue-
lauerit Sacerdoti, se violasse ec-
clesiam, modò crimen sit alijs oc-
cultum; tunc enim non efficitur
publicum ex tali secreta reuelati-
one; & ideo idem Sacerdos po-
terit ibidem celebrare Ricc. d. p. 3.
res. 260. vbi etiam addit quod in
eadem ecclesia poterit diuina ce-
lebrare etiam ipsemet Sacerdos,
qui in hoc fortè deliquerit.

Addunt DD. quod nō est necessa-
ria reconciliatio, quando eccle-
sia fuit occultè violata, & post vio-
lationem, antequam publicaretur,
confectum in ea fuit Missa sa-
crificium, quia censetur ecclesia
sufficenter reconciliata per præ-
sentiam Sanctissimi corporis Chri-
sti ita Sylu. in ver. consecratio 2. n. 5.
Auil. p. 5. de Censur. disp. 7. dub. 3. &
alij, quos refert, & sequitur Bona-
cin. d. q. 4. pun. ult. nu. 27. Ricc. in
Prax. par. 3. res. 262. & alij commu-
niter. alij tamen contrarium te-
nent per tex. in cap. significasti de
Adulter. vbi adulterium cum sacer-
dote intra ecclesiam à principio
occultè contigit, & tamen quia
postea per confessionem mulieris
adultere publicè factam de crimi-
ne confititur, præcepit summus Pō-
tifex, vt ecclesia reconciliaretur,
ita Layman. loco. cit. n. 13. Barbof. d.
all. 28. n. 37. & 50.

Quando verò pollutio notoria
est, ecclesia omninò reconciliari
debet, etiā si Sacerdos post viola-
tionē ibidē missā celebrauerit ut
d. Ric. in Prax. for. eccl. p. 3. d. res. 262

12. Secundò requiritur, vt violatio
intra ecclesiam sequatur iuxta
communem Doctorum sententiam
nomine autem ecclesie in tali ca-
sū intelligitur totū illud spatium,
quod pertinet ad internum cor-
pus ecclesie à tecto interiori vsq.
ad pavementum, & à parte inter-
na portæ maioris ipsius ecclesie
vsque ad vltimum parietem Capel-
læ maioris, ut post Fagund. no-
tat Barbof. d. p. 2. all. 28. n. 22. Vnde
non violatur ecclesia, si effusio sã-
guinis, vel seminis, aut mors se-
quatur etiam super tectum eccle-
sie, vel subtus eam glos. in cap. un-
den. sanguinis de consec. ecclesie in 6.
Sylu. in ver. consecratio 2. n. 5. Ricc.
in Prax. for. eccl. p. 1. res. 479. Nau-
d. cap. 27. n. 256. Layman. lib. 5. tr. 5.
cap. 5. n. 7. neque si sequatur in sa-
cristia, vel Campanili, aut cemet-
erio, seu alio loco à reliquo eccle-
sie corpore per parietem interme-
dium seiuncto, licet de vno ad al-
terum ingressus pateat: tunc enim
altero ex dictis locis violato, alter
violatus non censetur cap. un. de
Consec. ecclesie in 6. latè Barbof. d. al-
leg. 28. n. 45. quamuis polluta eccle-
sia pollutum etiam censetur ce-
meterium, si contiguum sit eidem;
& ideo antequam reconciliatum
fuerit, non debet in eo aliquis se-
peliri, ut in d. cap. un. obserua-
tamen, quod reconciliata ecclesia
reconciliatum etiam censetur ce-
meterium ita vt alia recõciliatio-
ne non indigeat, si per accidens,
seu accessoriè violetur propter ec-
clesie violationem Barbof. de offic.
& pot. Episc. par. 2. alleg. 27. numero
34. & alij communiter in d. cap. un.

Q de

de Consecratio. eccles. in 6.

Si verò in porta ecclesie, seu ceteri meterij sequatur seminis, aut sanguinis effusio, vel mors, tam ceteri meterium, quam ecclesia polluta censetur *Barbos. d. alleg. 28. numero 20.*

Sed hæc procedunt, quando ecclesia consecrata est, vel saltem benedicta, quamvis enim ecclesia etiam non consecrata, nec benedicta immunitate gaudeat *iuxta c. penult. de imm. eccles.* tamen quoad violationem, de qua agimus, incurrendam, strictius accipitur locus sacer pro eo solummodo, qui vel consecratus, vel benedictus est & ideo si ecclesia benedicta saltim non sit, non polluitur, neque reconciliatione indiget, quamvis ibi diuina officia fuerint celebrata. *Barbos. in cap. tuarum. num. 10. de Priuil.*

13 Tertiò requiritur, quod actio sit voluntaria, & iniuriosa *Rico. in Prax. par. 1. ref. 479. & alij communiter.* Vnde si percussio, vel homicidium fiat ad sui defensionem cum moderamine inculpate tutelæ, vel ab amente, vel a puero usum rationis non habente, ecclesia non polluitur: quia huiusmodi actiones non sunt propriè iniuriosæ *Sylu. in ver. consecratio 2. n. 5. Bonacin. de matrim. q. 4. par. vit. n. 20. & alij apud Rico. loco cit. & apud Barbos. d. all. 28. n. 1. & 43. idem que dicendum est, si effusio seminis in somnis fiat. Navar. d. cap. 27. numero 257.*

14 Quarto nõ sufficeret aliquarum guttarum sanguinis emissio, quia iura requirunt effusionem, quæ

largitatem denotat, ut post *fel. Pandr. d. Navar. d. cap. 27. n. 256. & alij, quos refert, & sequitur Barbos. in d. cap. tuarum n. 3. de Priuil.* verum hæc ratio non concludit, quia effusio non semper abundantiam significat; & ideo etiam per modicam sanguinis humani effusionem ecclesia polluitur, nisi forte esset vna, vel altera gutta, ut *d. Rico. in Prax. for. eccles. par. 3. ref. 261.* requiritur tamen percussio grauis, nam si leuis fuerit, non polluitur ecclesia, licet sanguis copiose effundatur; percussio enim, quæ ad mortalem culpam nõ sufficit, neque ad pollutionem ecclesie sufficiens erit, ut dicunt *Doctores apud Barbos. d. all. 28. n. 36.* vbi exemplificat in rixa puerorum.

S. II.

An quilibet Sacerdos possit reconciliare ecclesiam pollutam.

15 **R**esp. quod reconciliatio ecclesie non consecrate potest fieri à solo Præsbytero, & cum aqua à seipso benedicta; si verò ecclesia fuerit consecrata, reconciliatio facienda est ab Episcopo, & cum aqua benedicta ab ipso; aut ab alio Episcopo *cap. aqua. & cap. fin. & ibi Doctores de Consecr. eccles. Nav. in man. d. cap. 27. n. 256. Bonacin. de matr. q. 4. par. vit. n. 20. & 27.* vbi etiam dicit, quod potest Episcopus, vel eius Vicarius dispensare, ut intentioni in ecclesia polluta celebretur. In dubio autem ecclesia non presumitur con-

secrata, ut constat ex cap. solemnitates de consecr. dist. 1. & ideò tunc poterit à solo Sacerdote reconciliari glos. commun. recepta in c. ult. ver. lauetur de Consecr. eccles. hoc tamen intellige quoad ecclesias inferiores, non autem quoad Cathedraliam, quæ semper præsumitur consecrata; & ideò à solo Episcopo erit reconcilianda Ricc. in Prax. et supra p. 1. ref. 479.

S. III.

Cuius expensis reconciliatio Ecclesia polluta fieri debeat.

18 **R**esp quod debet fieri expensis eius, qui illam violavit, si certus sit; si verò violans nescitur, vel est pauper, reconcilianda est expensis Parochianorum Ricc. in collect. dec. 3264. p. 8. ubi verò adest in hoc particularis cōsuetudo, vel statutum, servari debet, ut d. idem Ricc. in collect. dec. 2247. p. 6.

S. IV.

Quam pœnam incurrat celebrans in ecclesia polluta.

19 **A**lij dicunt, celebrantem in ecclesia polluta ante reconciliationem esse interdictū ab ingressu ecclesie, ita Lap. quem refert, & sequitur Sylv. ven. consecratio 2. n. 9. per. cap. Episcoporum de Priuil. in 6. Alij censent, illum esse suspensum, ut Azor. & Graff. apud Bonacin. tract. de matrim. q. 4. pun. ult. num. 26.

Alij putant, celebrantem incur-

rere irregularitatem, ut d. Hostien. in cap. ult. de Consecr. dist. 1. quem refert Megal. var. ref. to. 2. reso. 168. nu. 16. & ita etiam sentire videtur Ricc. in Prax. for. eccles. par. 3. resol. 262. ubi dicit, Sacerdotem esse irregularem, si celebraret contra prohibitionem superioris, qui expressè interdiceret celebratione diuinorum in loco violato.

20 Verum licet in tali ecclesia ante reconciliationem diuina officia celebrari non possint, nec mortui sepeliri, ut in cap. vn. de consecr. eccles. in 6. tamen qui talia ageret, nullam ex dictis pœnis incurreret, cum non sit in iure expressa Megal. loco cit. n. 17. Nau. cap. 25. nu. 83. Bonacin. qui de communi testatur in tract. de matrim. d. q. 4. pun. ult. nu. 26. ubi citat Sayr. lib. 5. de cœsur. cap. 14. num. 36. Henric. lib. 9. capit. 27. num. 7. & alios. quia tamen hæc faciendo temerè agit cap. 11. qui de sent. excomm. in 6. ideò potest suspendi iuxta cap. tuarum de Priuil. vel alia pœna extraordinaria erit puniendus, ut d. Megal. d. ref. 168. n. 17. ubi alios refert.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia antiquam consecrationem quando amittat.
- 2 Quid si tectum ecclesie corruerit.
- 3 Et quid si parietes ecclesie paulatim per partes decidant, & paulatim reparantur.
- 4 An cæmeterium violetur per parietum reparationem, vel constructionem.
- 5 Ecclesia consecrata iterum con-

Q 2 sec-